

נפרדים מסמדי: קופת המקוק האהובה בספארי ר"ג, הלכה לעולמה

Posted on 31 באוגוסט 2023 by שוש להב

המקוקים השחורים המופלאים והאינטליגנטים נמצאים בסכנת הכחדה חמורה בעיקר בגלל ציד בלתי חוקי (נחשבים למעדן בתרבות המקומית) והרס מסיבי של בית הגידול שלהם הוא יערות הגשם

Categories: [מה חדש?](#), [ראשי](#)

Tag: [סמדי](#), [קופת המקוק](#)

סמדי הייתה קופת מקוק שחורה, שחיה 26 שנים בספארי ברמת גן. גילה מופלג לכל הדעות בטח שביחס לתוחלת החיים של המקוקים באי סילוואסי, אחד מאיי אינדונזיה וביתם בטבע של המקוקים השחורים, שם תוחלת החיים הממוצעת היא כ-18 שנים. סמדי נולדה בספארי אהבה מאוד את ההעשרות שהכינו עבורה ובילתה בחברת הקבוצה כל הזמן. היתה לה בת בשם סדר בת 8. היא היתה מהנקבות הדומיננטיות, במיוחד לאור זה שהיא וסדר היו צמד חזק, עד להתדרדרות במצבה.

המקוקים השחורים המופלאים והאינטליגנטים, נמצאים בסכנת הכחדה חמורה בעיקר בגלל ציד בלתי חוקי (נחשבים למעדן בתרבות המקומית) והרס מסיבי של בית הגידול שלהם ² יערות הגשם. כרגע גודל האוכלוסייה בטבע מוערך

בכ-5000 פרטים בלבד. בארבעים השנים האחרונות גודל האוכלוסייה הצטמצם במעל 80% וזו אחת הסיבות בגללן 26 גני חיות לוקחים חלק בתוכנית הרבייה האירופאית למינים נכחדים, למין זה. בגלל התנאים המיטיבים בגני החיות, תוחלת החיים של המקוקים השחורים גבוהה משמעותית מאשר בטבע ויכולה להגיע למעל 30 שנים - משתנה קריטי במקרה של סמדי. בספארי יש 7 נקבות קופי מקוק ו-3 זכרים.

לפני למעלה מחודש המטפלים ראו כי סמדי נראית חלשה. היא הורדמה לצורך בדיקות מקיפות שהעלו כי היא סובלת מסכרת. גם אצל קופים סכרת היא מחלה כרונית, שעם טיפול מתאים יכולה לאפשר לחולה לחיות ברווחה. הטיפול בסכרת אינו מסובך במיוחד, כשמדובר בבני אדם, אבל כשמדובר בקוף, הוא מורכב הרבה יותר ויש מספר גורמים שצריכים להילקח בחשבון.

הטיפול האקוטי אותו היא קיבלה מורכב מפרוטוקול טיפול ייחודי שגובש יחד עם ד"ר רועי תומר, מומחה לסכרת הומנית. זהו טיפול תרופתי תומך ובדיקות רמות סוכר שבעקבותיהן גם זריקות אינסולין יומיומיות. יחד עם זאת, היא עברה שינוי תזונתי הדרגתי, שכולל מעבר למזון דל בסוכרים אך עתיר חלבונים, הכולל: ביצים, זחלים והרבה ירק אותו המקוקיות שלנו מחבבות במיוחד. כצ'ופר היא קיבלה גם פקאנים ואגוזים אחרים. הטיפול התאפשר בגלל שסמדי לא הייתה בשיאה וקל היה לתפוס אותה לצורך הטיפול. בתהליך הדרגתי וממושך, פעלנו במקביל לטיפול, כדי לאמן את סמדי החכמה לשתף פעולה בבדיקות ובזריקות יומיומיות.

כדי לעשות את המיטב עבורה, החלטנו בספארי לכנס אחת לשבועיים מפגש, שכולל את כל בעלי התפקידים הרלוונטיים: ועדת האתיקה, מטפלים, צוות בית החולים ומחלקת האימון שלנו. המטרה הייתה לקבל החלטות מושכלות לגבי היכולת של סמדי לחיות ברווחה, תוך שאנו שומרים גם על רווחת הקבוצה, כי טיפול בבעל חיים חברתי הוא תמיד מורכב יותר. בעלי חיים חברתיים לא יכולים להיות מנותקים מחבריהם, שכן לקבוצה יש חשיבות גדולה בתהליך הריפוי והחלמה שלהם. ההעדפה תמיד תהיה להשאיר בעל חיים חולה עם הפרטים האחרים בקבוצה, במידת האפשר, מאשר לטפל בו במקום אחר ובסביבה שאינה מוכרת הרחק מכולם. בשל כך, השינוי התזונתי הנחוץ כדי לאזן את סמדי, חל על כל הקופים בקבוצה.

סמדי, קופת המקוק האהובה בספארי ר"ג. צילום טיבור יגר

במשך היום סמדי שהתה בחצר הסגורה הצמודה לחצר בה נמצאות שאר המקוקיות השחורות, ואת הלילה היא בילתה עם הקבוצה. המקוקים האינטליגנטיים מזהים אישית את המטפלים. המטפלים במחלקת הקופים, בניהולו של **משה מכנס** מנהל המחלקה, יכלו לנצל את היכולת הזאת כדי להקל על הטיפול. מכיוון שחשוב היה לנו שהיא תמשיך לסמוך על המטפלים שמאכילים אותה, הוחלט שמטפלים ספציפיים לא יקחו חלק במתן הטיפול ובבדיקות הרפואיות הפחות נעימות, כדי לא ליצור אצלה רתיעה מאותם מטפלים.

סמדי לא התייצבה בחודש האחרון מבחינת רמות הסוכר והיא איבדה ממשקלה עד כדי רמה מסוכנת. כדי לוודא שמחלת הסוכרת שלה לא פרצה בגלל גידול ממאיר, היא עברה בדיקת סיטי במרפאתו של **ד"ר צחי איינזברג**, שהוא מומחה לדימויות וטרינרי ואפשרות זו נשללה. הצוות הרפואי והמטפלים נשארו כל הזמן הזה עם היד על הדופק וביצעו הערכות מצב סדירות, כדי לעקוב אחרי מצבה של סמדי ולנסות לייצב אותו, תוך חתירה להגיע למצב בו הטיפול בה יהפוך, בשיתוף פעולה, לשגרה ללא עקה.

בסוף השבוע האחרון חלה הדרדרות נוספת במצבה של סמדי, וועדת האתיקה של הספארי נאלצה בתחילת השבוע, ביום א' האחרון, לקבוע שלאור מצבה הרפואי הלא מתייצב והסבל שמעריכים שהיא חווה מעצם מצבה הרפואי, כמו גם הטיפול בה, הגיעה העת להקל על סמדי ולבצע הליך המתת חסד הומאני למחרת היום. אך סמדי, כמו לאורך כל חייה, הראתה לנו שגם בעת הקשה הזו, היא שרוצה לקבוע את מהלך חייה וגם מותה. שעות ספורות לאחר הדיון וההחלטה הזו, בעת ביקור שגרתי אצלה, היא נמצאה בשלבי גסיסה מתקדמים והצוות נאלץ לאסוף אותה למרפאה ולהשלים במהירות המירבית את מותה.

גם לאחר מותה ייבדקו כל הנסיבות שהביאו למחלתה ולמותה, מתוך מטרה ללמוד ולשפר את חיי חברותיה לקבוצה בספארי. לאורך כל שנותיה ובמיוחד לאורך הטיפול האחרון בסמדי, נקשרו חברי הצוות לקופת המקוק הנפלאה הזו והיא תחסר לנו מאוד!

מוזמנים גם לבקר בקבוצת הפייסבוק שלנו 'טיול משפחתי בארץ ובעולם'